

Artikel geschreven door Rolf Nijdam, onderzoeker aan hogeschool Saxion - september 2021

DUURZAAMHEIDSPLATFORM VOOR ONDERNEMERS VAN VAKANTIEPARKEN

Waar haal je je informatie op als je wilt verduurzamen? Informatie die zowel onafhankelijk, up-to-date als relevant is? Uiteraard zijn er tientallen, zo niet honderden websites die daarbij kunnen helpen. En zijn er genoeg leveranciers en adviseurs te vinden die een bepaalde expertise hebben op het gebied van duurzaamheid. Maar zou het niet mooi zijn om een platform te ontwikkelen waar de ondernemer alle benodigde informatie op het gebied van circulair ondernemen, duurzame energie en relevante wet- en regelgeving kan vinden?

Met deze vragen in het achterhoofd werken studenten van hogeschool Saxion al enkele jaren aan een dergelijk platform, waarbij vanaf het begin de samenwerking met HISWA-RECRON is gezocht (en gevonden). Via een subsidie van Gastvrij Overijssel werd het voor onderzoekers van Saxion mogelijk om de gevonden data te valideren en de ontwikkelde 'website under construction' te testen bij een aantal ondernemers.

Tevens kwamen vragen aan de orde als 'hoe duurzaam is onze sector nu eigenlijk?' en 'op welke manier kunnen we de ondernemer ondersteunen in het verduurzamingsproces?' De uitkomsten van deze validatie zijn tijdens een kennissessie bij Camping De Pallegarste gepresenteerd aan een select gezelschap. Een deel van de bevindingen die tijdens deze bijeenkomst aan bod kwamen, staan in dit artikel.

Duurzame sector?

Om met de sector als geheel te beginnen: deze kent natuurlijk aanleidingen te over om te verduurzamen. Elk bedrijf is intussen ook wel op de een of andere manier bezig met dit thema. Momenteel vaak vrijwillig, maar volgens het begin dit jaar verschenen rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zijn meer dwingende instrumenten noodzakelijk om de doelstellingen voor 2050 te behalen.

Dus: hoe staan we er als sector voor? We weten dat nieuwe recreatiewoningen over het algemeen duurzaam en soms al (deels) circulair gebouwd worden, Landal GreenParks heeft als één van de grotere concerns reeds enkele jaren geleden het voortouw genomen op het gebied van duurzaamheid en het aantal gecertificeerde Green Key bedrijven (bungalowparken en campings) is op dit moment 156.

In een uitgebreide enquête zijn vakantieparken bevraagd over hun energieverbruik en de duurzame maatregelen die zij treffen. De verbruiksgegevens van ruim 150 parken zijn in dit onderzoek door Nienke Hermans (studente Saxion) gekoppeld aan het aantal accommodaties, standplaatsen en gastnachten op de parken.

Dit levert het volgende beeld op (tabel 1):

gemiddeld gasverbruik		gemiddeld stroomverbruik	
- per accommodatie p.j.	2.562 m ³	- per accommodatie p.j.	5.676 kWh
- per standplaats p.j.	110 m ³	- per standplaats p.j.	954 kWh
- per gastnacht	1,4 m ³	- per gastnacht	3,65 kWh

tabel 1: kengetallen energie

bron: eigen onderzoek

Deze relatief hoge verbruiksgegevens komen doordat de totale verbruiksgegevens van vakantieparken (dus inclusief verbruik van zwembaden etc.) zijn meegenomen in de gemiddelden. De variatie in verbruik per park zijn dan ook groot.

Gevraagd naar welke afvalsoorten op de vakantieparken wordt gescheiden, blijkt dat op vrijwel elk vakantiepark het glas- en papierafval apart wordt gescheiden. Daarentegen heeft de gast vaak geen mogelijkheid om GFT en plastic apart in te leveren. De afhankelijkheid van de afvalinzamelaars lijkt hierbij een grote rol te spelen. Wat eveneens opvalt is dat uit de enquête blijkt dat het de ondernemers vaak aan inzicht in de hoeveelheden afval ontbreekt.

Met de wel aanwezige gegevens kunnen de volgende kengetallen gedestilleerd worden:

gemiddelde hoeveelheid restafval	
- per accommodatie p.j.	276 kilo
- per standplaats p.j.	189 kilo
- per gast	1,31 kilo

tabel 2: kengetallen restafval

bron: eigen onderzoek

Als we de gegevens uit dit onderzoek omzetten naar het totale aanbod van vakantieparken in Nederland, ontstaat een beeld van het totale energieverbruik van de sector, aangevuld met gegevens over de hoeveelheid restafval die de parken en hun gasten produceren.

	totaal verbruik vakantiepark in NL	aandeel in NL
gas	84.000.000 m ³	0,21 %
stroom	219.000.000 kWh	0,19 %
restafval	16.627.000 kilo	0,57 %

tabel 3: verbruiksgegevens energie en restafval in de sector

bronnen: CBS en eigen onderzoek

De percentages in tabel 3 kunnen we afzetten tegen de impact die de sector heeft op de Nederlandse economie, welke te kwantificeren is op 0,26 %*. Op het gebied van gas en elektriciteit kunnen we concluderen dat de sector al goed op weg is. Restafval blijkt zoals gezegd het grootste zorgenkind te zijn. Willen we de ambitie realiseren om onze economie in 2050 geheel circulair te hebben, zal er op alle vlakken nog veel moeten gebeuren.

Waar hebben ondernemers behoefte aan?

Een ander onderzoek, uitgevoerd door Nick van de Berg (student InHolland), geeft goed weer waar ondernemers het meeste behoefte aan hebben op het gebied van verduurzaming:

- Praktische voorbeelden / best practices (55 %)
- Subsidies (50 %)
- Specifieke kennis en informatie (34 %)
- Netwerk en community van ondernemers en experts (25 %)
- Expertise over het vermarkten van duurzaamheid (19 %)

Deze uitkomsten worden bevestigd in onze gesprekken met ondernemers. Men heeft behoefte aan up-to-date content die zowel op productniveau snel relevante informatie verschaft, als aan duurzame oplossingen waarbij de integraliteit van een vakantiepark wordt meegenomen. Oftewel een platform waar de ondernemer toegang krijgt tot alle duurzaamheidsvraagstukken; van energietransitie tot best practices op het gebied van circulair bouwen en van geschikte leveranciers tot scenario's waarbij de diverse terugverdientijden worden weergegeven.

Concrete data over de impact van duurzaamheidsmaatregelen op het gedrag van de gast zijn hierbij nog wel gewenst. Uiteindelijk gaat het elke ondernemer natuurlijk om zijn gast. In hoeverre heeft die oog voor de duurzaamheidsmaatregelen en, nog belangrijker wellicht, is deze bereid om zijn portemonnee te trekken voor bijvoorbeeld een horeca met pure streekgerechten?

Conclusie

Dus ja, we bouwen verder aan een prototype platform. De aanleiding is er, de behoefte is er, veel data is al verzameld en we weten waar we nog aan moeten werken binnen het 'project Innoverde' zoals we het onderzoeksproject bij Saxion intussen zijn gaan noemen. Een samentrekking trouwens van de woorden innovatie en verde (Spaan voor 'groen'), wat mooi weergeeft waar het hier om draait. Een project waarbij we vanuit meerdere disciplines onderzoek naar doen en waarvoor we ondernemers en overheid graag blijven uitdagen om deel te nemen, zodat een volwaardig Triple Helix model kan ontstaan dat de beste basis lijkt te zijn voor innovatiekracht op deze schaal.

Deelnemende partijen:

HISWA-RECRON

hogeschool Saxion

Greenkey

provincie Overijssel

Gastvrij Overijssel

Camping De Pallegarste

Finspark Herikerberg

Natuurcamping De Lemeler Esch

Boerderijcamping De Boergondiër

Gemeente Epe

* Zie 'Het Vakantiepark in Nederland' (Nijdam, 2021). Voor meer onderzoeksgegevens en informatie kunt u contact opnemen met Rolf Nijdam, onderzoeker aan hogeschool Saxion via r.g.nijdam@saxion.nl.